

Lautrupvang 1B, 2750 Ballerup

Tlf. 70 12 06 00

kontakt@danskbyggeskik.dk

www.danskbyggeskik.dk

Renovering af ydervægge

YDERVÆGSKONSTRUKTIONER FACADEBEHANDLING

PROBLEMSTILLING

Ved renovering af ældre huse er det vigtigt at de arkitektoniske og kulturelle værdier, de rummer, bliver bevaret. Gode huse karakteriseres af et fint sammenspil mellem proportionering, materialekarakter og detaljering. Disse kvaliteter bør respekteres ved en renovering af ydervægge og facader.

Skader på **murværk og pudsede flader** ses ofte ved soklerne i overgangen mellem husets facader og gård- og gadebelæggningerne, ved vandrette bånd, sålbænke, brystninger og gesimser og bag nedløbsrør. Forvitring, frostsprængninger og afskalninger kan forekomme ved mursten, der ikke har været tilstrækkeligt brændt.

Mange **malede overflader** er nedslidte og afskallede på grund af ælde og manglende vedligeholdelse, eller fordi der ikke er anvendt de rigtige fremgangsmåder eller materialer ved malerbehandlingen.

YDERVÆGSKONSTRUKTIONER

Efter 1850 blev det almindeligt at lade facaderne stå i blank mur, som regel med røde sten mod gaden og gule mod gården. Gadefacaderne er ofte udsmykket med mønstermurværk, pilastre, bånd og indfatninger omkring vinduer og døre. Næsten alle underfacader blev dog fortsat pudset, ligesom gesimser og anden udsmykning ofte var med puds.

De mest almindeligt forekommende murstensforbandter er blok- og krydsforbandt, med skifter af vekselvis løbere og bindere. Krydsforbandtet er det mest udbredte, da det blev anset for bedst egnet til optagelse af lodrette kræfter.

Murtykkelserne er 1 ½ sten i øverste etage og vokser gradvist nedefter til 2 ½ og 3 ½ sten i stue/høj kælder. Vinduesbrystningerne er udført i 1 stens tykkelse.

REGISTRERING

Ved **blankmur** undersøges murstenenes og fugernes tilstand på de nævnte kritiske steder, fx ved stikprøvevis udkradsning af fugerne til fast bund. Sætninger pga. dårlig fundering kan forekomme i form af revnedannelser, mest udpræget i vinduesbrystningerne. Før reparation undersøges det om funderingsproblemerne fortsat er aktive.

Udskridninger i murkronen kan medføre fare for nedstyrtning af gesimsen. Hvis bagtrappetårnene er udkraget over tagspærerne, er der ofte kraftige revner i den øverste del af trappewæggene. I det hele taget må man være meget opmærksom på om der er facadedele, der er udført i ringere standard end traditionelt (fx manglende udkrægning af murværket under større pudsudsmykninger og gesimsbånd, brystninger, der ikke er muret i forbandt med murpiller, manglende murstik over vinduesåbninger i pudsede facader).

Mange **pudsede facader** er med årene blevet mørke og misfarvede, med revner og afskalninger i større eller mindre grad, specielt ved sokler, fremspringende bygningsdele, bånd og sålbænke.

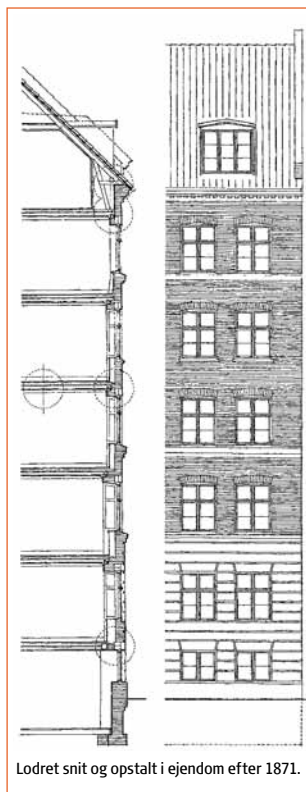
Puds kan være hel i overfladen, men have løsnet sig fra underlaget, hvilket afslører sig ved en hul lyd, hvis der bankes på den. Der kan ofte være skader af slag, slid, rystelser, afsprængninger omkring indmuret jern, der rustet samt sætningsrevner.

Ved genopretning eller fornyelse af **malede overflader** må typen og vedhæftningen af tidligere malerbehandlinger kendes. Har der været malet med en diffusionstæt maling, må underlaget undersøges for fugtskader og frostsprængninger.

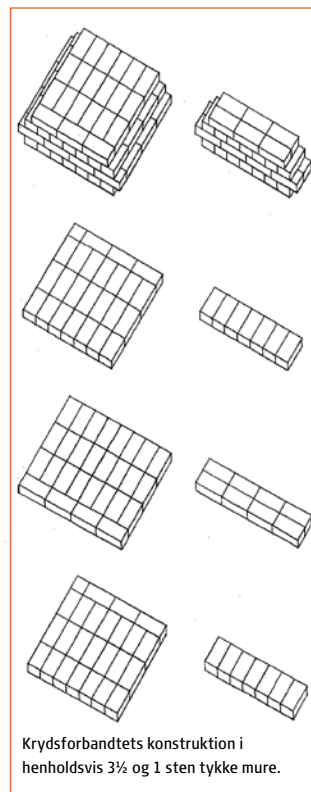
HVORDAN KAN MAN PÅ WWW.DANSKBYGGESKIK.DK SKAFFE SIG OVERBLIK OVER HVORDAN YDERVÆGGE OG FACADER PÅ EN ÆLDRE EJENDOM ER KONSTRUERET?

Prøv dig frem med søgefunktionerne 'Fritekst søgning' og/eller 'Bibliotek' hhv. 'Artikler' på portalen.

Læs også afsnittet 'Få hjælp til søgning', som du finder øverst på siden ved at trykke på 'Søg-knappen'.

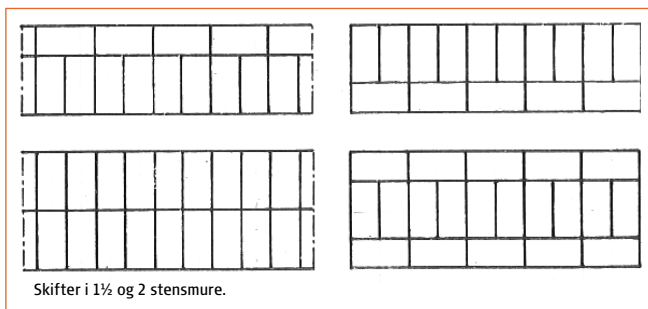

Lodret snit og opstalt i ejendom efter 1871.

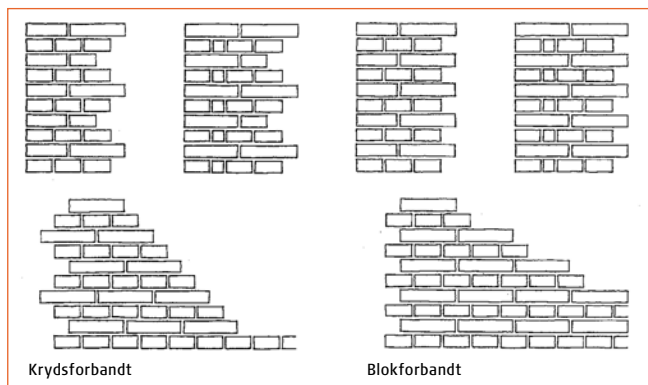
Krydsforbandtets konstruktion i henholdsvis ¾ og 1 sten tykke mure.

Københavnsk etageboligbyggeri 1850-1900. SBI Rapport 142, Jesper Engelmark 1983.

Skifter i 1½ og 2 stensmure.

Murararbejde. Jord-, Beton-, Stenhuggerarbejde m.m. Husbygningslære 1. Kaare Kristensen 1917. Fig 28.

Krydsforbandt

Blokforbandt

Københavnsk etageboligbyggeri 1850-1900. SBI Rapport 142, Jesper Engelmark 1983.